

„Soča“ izhaja vsak potok in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „periodicals“ se plačuje za navadno tristo-
petdeset vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za večje črke po prostorn

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Cassina, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo urednikstvu „Soče“ v Gorici Mercato 12, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Še enkrat razmere na jugu.

Ko je zmagonosni bolgarski vojski mogoča beseda našega presvitlega cesarja ukazala, naj ne ide dalje, ustavila se je bolgarska vojska v Pirotu, do čim je še Lešjanin stal pred Vidinom na bolgarskih tleh. Vojskovanja je bilo sicer konec s tem, a do premirja med Srbijo in Bolgarijo ni prišlo, ker je premogana Srbija redno odbijala vse bolgarske zahteve liki razvajenemu otroku, ki hoče prednosti in pravice sposobnejših uničiti s kujanjem iz zakriti na ta način svoje nezmožnosti in revščino.

Sicer je pa narava skrbela med tem, da je bilo dalje bojevanje nemogoče, kajti pal je sneg do kolena in še više in mrz mraz pritiska na bojišči tako neusmiljeno, da je pregul jednim in drugim veselje do daljnega bratomornega bojevanja. Poleg tega utaborila se je še nalezljiva bolezen v srbsko, vojno ki pobira do 60 mož na dan. Da bi se vsem tem neprilikom naredil konec, zbrala se je na Dunaji komisija obstoječa iz zastopnikov vseh velesil, katera je odšla na bojišče ter že 22. t. m. obe stranki v stalno premirje prisilila. Tako iz Niša kakor iz Srečca se uradno poročila, da je skleneno premirje do 1. marca prihodnjega leta, ob enem skrbi komisija za to, da bode sledil premirju stalen mir. Na kakšni podlagi se je premirje sklenilo, ni po vsem znano, niti eden niti drugi vir ne poroča o tem kaj posebnega; gledé pogojev miru je celo vse tiho. V javnost prišlo je do sedaj le toliko, da morajo Srbi bolgarsko ozemlje do 25. t. m. Bolgari pa srbsko do 27. dec. zapustiti. Tri kilometre ob meji na obe strani določila je komisija neutralno ozemlje, kjer ne sme biti niti srbska niti bolgarska redna temveč k večjemu le narodna vojska.

Bolgarski knez naznanil je to v Sredec s posebnim poročilom, v katerem so posebno še zahvaljuje ruskemu carja za skrb in ljubezen, katero je vedno gojil do bolgarskega naroda. V istem poročilu zahvaljuje se tudi ruskim višjim vojakom, ki so razumeli v primerno kratkem času vcepiti Bolgarom pogum, red in ljubezen do domovine, kar je omogočilo sijajne vspehe

bolgarske. Ta knezov korak pomnoži simpatije ruske do Bolgarov in najbrže potolaži tudi ruskega carja, ki se je nad Aleksandrom hudoval, da je samovoljno postopal.

Povedali smo že, da ni še nikakih poročil, kaj prinese mir in konec te nesrečne vojske bratom Bolgarom, a skoro gotovo sme se trditi, da Aleksander doseže tudi na tem polji lepe vspehe, kar on in njegova hrabra vojska tudi v resnici zaslužita; zjedinenje Bolgarov, živčih v obeh provincijah, je sedaj vendar skoro gotovo, dasi se Srbi redno in vedno temu protivijo. Sicer je pa vsekako čudno, da je premirju odločeno toliko časa, do 1. marca p. l., s pogojem, da bode premirje dalje trajalo, ako bi se ne sklenil do onega časa stalen mir, ter da mora vsakdo vsaj 10 dni prej naznaniti, ko bi hotel bojevanje nadaljevati. Marča meseca mine mrz in čas je potem temu žalostnemu poslu ugodnejši nego sedaj; Bog ve, kaj še pride. Upajmo, kar je dobro, ali misliti moramo tudi na slabo.

Blagovoljen svet kmetovalcem goriške okolice.

Dalje.

Občudoval sem zlasti s početka blagosloveno polje Sempetersko, sosebno okolo vasi. To so njive, to je zomljišče, debelica, samo tu in tam nekoliko pretočka, obilno ilnata. Niže proti Vertobji in Štandreži postaja polje vže bolj peščeno, ter večkrat sušo trpi.

Občudoval sem v prvi vigradi in radostno ogledoval krepko pšenico, ječmen, ruso deteljo, mediko in druge poljske rastline, kako so vse bujno in naglo rastle. Res krasno, bogato polje, da se ogledajočemu v prsih srce smehlja in hvaležno ginen človek občuduje božjo mogočnost in dobrotljivost.

In ko so začeli oglašati se razni kori krilatih drobnih pevcov in ko se je v prvo oglasil najkrepkejši slavcev kor, dozdevalo se mi je, da te božje

živalice budijo in pozivljajo: empeterci, hvalite in častite ljubega Boga, ki vam je tako krasno domovino pripravil.

Kako da je res tukaj polje rodovitno, bujna priroda, o tem prepričati, se imel sem dan na dan priliko od časa, ko sem kmetovalec postal. Sosebno me je pa medika bi rekla očarala. Pet košinj podari svojemu pridnemu gospodarju v enem letu. In pa kakšne? Po pol metra visoke in prve še višje. S prvo košnjo, kakor sem vže omenil, sem imel svoj križ, a z drugimi četirimi sem bil bolj srečen, da si ni šlo vse po godu in želji.

Vender sem se prevoril, da se med sušenjem precej rahlih poresc otrase, ker se precej pomije, med tem ko močna stebila potrebujejo mnogo več časa, tako da krma pozneje zaradi privilege, v steblih zaostalo, kvara ne trpi. A ker me je bila vže prva košnja zelo oplahila, sem vendar prišel do preverjenja in sklepa, da si bom moral drugače pomagati, ako se bom hotel škode obvarovati, da se mi ne bode čisto izvrstna krma kazila.

Pa kako to? Dobi sem se še spominjal, kako kmetje v naših hribih in tudi po Korčokem, Štajarskem deteljo sušijo, oni kmetje, ki nimajo zidanih stogov ali sušilnikov. Sušijo namreč na ostrgačah. Kaj pa so ostrgače? Vrhovi smerek, ali tudi mlade smreke, in tudi drugih vrst drevesa, katerim se veje le deloma oklestijo ter pustijo rogovile ali ostroge. Te vrhove zarijejo v tla in obasijo na nje deteljo; in tako naložena ostrgača imenuje se „lonca“. Tu pri nas pa kupe nazivljajo „lonce“. Tako bi vže bilo dobro, sem si mislil, ko bi le ostrgače mogel dobiti. Pa odkod? In stale bi veliko, ker bi jih bilo mnogo treba. Z ostrgačami ne bo nič, to je bil sklep mojega tuhtanja. Med tem je zimski čas kmalu pretekol, nastopila je vesela pomlad, medika je rastle pred očmi, da je bilo veselje; vže je prva košnja godna in jaz nisem še ničesar učinil, da bi si gledé sušenja na bolje pomagal.

Prva košnja vže večinoma leži po tleh in spet začne dež sušenje hudo ovirati. Tako sem bil v ne mali zadregi in začel sem vnovič tuhtati, kaj pa zdaj?

LISTEK.

Gradišče pri Sv. Pavlu nad Gojačami.

„Gradišče“ imenuje naš narod taka mesta, kjer je v starodavnih časih kako utrjeno poslopje stalo. Razvaline rimskih naselbin imenujejo Slovenci navadno „stari grad“, ali „stara mesto“, a utrjene prostore iz turških časov nazivljejo „tabor“. Po mnemji narodovem pa so tudi tabori iz prestarih časov, iz tiste dobe, ko je še po naših krajih razsajal grozoviti kralj „Atula“ (t. j. hunski kralj Atila). Tako trdijo Črničani, da je u njih tabor bil postavljen ob času tega kralja, čeravno pri glavnih vratih udolbena letnica 1473 jasno priča, kedaj je bil sezidan. Omeniti pa moramo, da je črniški tabor jeden najstarejših, ker prvi tabori začeli so se zidati še le 1. 1471.

Na južnem obronku sivoga Čavna nahajajo se na več mestih razvaline starih trdnjav in gradov, n. pr. blizu farovža v Šempasu. Najimennitnejša vseh razvalin pa stoji na školji Sv. Pavla nad Gojačami, pod najvišjim vrhom Čavna. Šempavelski školj je po svojej zunanji obliki podoben onemu, na katerem je stal stari grad vipavski blizu Trga, ali pa hribčeku Gradišče nad Ajdovščino, samo da leži mnogo višje, nego ta dva, t. j. 525 metrov nad morsk gladino.

Šempavelski školj vzdiga se od vseh strani popolnoma osamljen nad sosednjim obronkom, ki tu ni posebno strm. Tudi površina školja ni ravna, ali vendar mnogo bolj položena, tako da se njegov severni rob le kakih 20 metrov, južni in jugoistočni pa 50-60m nad bližnjo okolico vzpenja. Istočni rob je večinoma naupičen, južni in južno zapadni zelo strm, a severni manje nepristopen. Južni, glavni del školja je skoro popolnoma okrogel in njegov površina na

sredi malo vzdignena, kakor pri vsaki glavici. Premer tega južnega dela znaša okolo 120m. Za tem sledi mala uvala (žlebasta dolinica) od iztoka proti zapadu in na tem mestu je školj tudi mnogo bolj stisnen, le kakih 60-80m širok. Proti severu vzdiguje, se, kakor tudi bližnji svet na obeh straneh školja, ter svrhuje nazadnje v obliki jezika ali topoga lista. Vsa dolžina obeh delov školja od severa proti jugu ne znaša več kakor 250 metrov. Tam kjer se začinja školj od uvale proti severu zopet vzdigati, in blizu istočnega roba, nahaja se čpuščena kapelica sv. Pavla, sezidana iz kamenja starega gradišča, in po tej imenuje se sedaj ves školj.

Vsa gornja plan školja je obrastena in videl sem celo čedo krav po njej pasti se. Rob okolo in okolo ni raven in povsodi jednak, nego tu škrb in izjeden, tam malo viši ali malo nižji, kakor se to pri školjih navadno nahaja. Na tem robu vidijo se okolo in okolo školja večji ali manjši ostanki skoro dva metra debelega zida. Kamenje tega zida ni debelo in ciklopiško, vendar pa čisto neobdelano, kakor da njogovi zidarji niso poznali kladiva. Vendar se dobro pozna, da je kamenje izbrano, da ima navadno četverooglasto obliko, in med seboj je sovrtlo po izvrstni malti, ki se je v teku časa cement kot strdila.

Razen po robu celega školja vidi se dobro še druga mogočna poprečna zidina med južnim in severnim delom školja, ki na južnej strani spremlja gori opisano uvalo. Na severoistočnej strani severnega dela poznajo se prav lepo vhodna vrata. Tu je rob školja za jeden meter na globoko presečen in vidi se tri metre široka odprtina, v kateri je na obeh straneh izklesana („ausgemeisselt“) žlebina, po kateri so se lesena vrata vzdigala in spuščala. — Zunaj vhoda vidi se jasno sled stare ceste, ki je vodila na školj in ki drži vprek njega proti sedlu na severni strani školja,

potem pa se zavije na drugi strani tu izvirajočega potoka navzdol proti Lozarjem (zaselju na istočni strani šempavelskega školja). Kolotočine te ceste se blizu vrat prav dobro poznajo, ker so v kamen udolbene. Zraven tega pa so med kolotočinama še stopnice izklesane, ker gorenji del ceste proti vходу je zelo strm.

Med glavnim ozidjem opažajo se na školji tu pa tam večje ali manjše gomile kamenja, zlasti pa mnogo tankih škričij, ki se lomijo v debru nad Lozarji. Ob opeki ali črpinjah lončene posode nikjer ni niti najmanjšega sledu. Po južnem obronku dolnjega dela školja, že gore blizu glavice, od koder je prelep razgled na vso vipavsko dolino in na predstoječi Kras, kjer pa tudi veter teče ostro brije, — tu se vidijo skoro na površini zemlje starinski grobi, jeden poleg drugega, nizki, s kamenjem obzidani s škričmi pokriti. Malo bolj naprej proti uvali opaziti je lahko ostanke večjih poslopij. Na severni strani uvale pa je površina školja, zlasti blizu severo zapadnega roba, kakor na široke lehe razdeljena, tako da bi se lahko primerjala malim, ozkim ulicam med pojedinimi poslopji.

Zunaj glavnega robnega ozidja stoji na južnoistočnej strani, in sicer ob podnožji školja, nanj naložen precej visok četrovoglat stolp iz srednjega, neobdelanega ali vendar skrbno izbranega kamenja, katero je z malto med seboj spojeno. Ali ta malta je mnogo slabejša, nego pri glavnem ozidji in vse kaže, da je tu omenjeni stolp iz poznejših časov. Čemu da je služil, spozna se lahko na prvi pogled, ker pri tleh stolpa teče skozi obokano odprtino pod školjem izvirajoča voda. Sezidan je bil torej za obrambo vode pred neprijatelji. Zato se vidijo od dna stolpa po steni školja nuzgor izklesane stopnice, po katerih se je voda nosila na površino školja.

A hvala Bogu šine mi dobra misel v glavo. Ker si ostrgač ne morem pripraviti, pravim sam sebi, moreš si pa napraviti kozolec s stozij in lat, na kakeršnih v naših hribih žito sušijo. Pa tak za kozolec potreben les je spet tukaj predrag; to bi me stalo preveč. Ko se v take skrbi vtopljen sprehajam po Brajdi in milo ogledujem lepo mediko, katero je spiral dež, grem tudi memo v vrsti zasajenih dreves in kar zasvetilo se mi je, vesel sem vskliknil. Glej! saj kozolec vže večinoma tukaj raste in stoji. Ni treba družega kot late privezati, in ker so late predrage in jih ni pri rokah, si lahko tudi z dratom, pocinkastim sukancem, pomagaa. Kar naglo pošljem v mesto po drat in ko dojde, hajdi na delo. V kratkem bil je kozolec gotov. Med prerodka drevesa smo debele kole natakili, drat privezali in majhen čudež je stal. Pravim majhen čudež in to po pravici, ker vsi memogredoči so se čudili in ugibali, kaj s tem čudnim delom nameravam. A jaz vklub dežju dam komando svojim delavcem. Zdaj pa le sem z blagom v kozolec! Voda je tekla od modike, drat je stokal pod tržo, bal sem se, da se vse potrga. A drat storil je svojo dolžnost, držal se hrabro in vtrajal. Videti to čudno delo, so me eni omilovali, drugi so se mi posemehovali; neka dobra ženica, kakor sem pozneje zvedel, je celo rekla: To je narobe svet, medika je zrasla na tleh, na tleh se ima sušiti. Jaz sem pa tako dobro vodil mali ta čudež, da je zvečer vklub dežju kozolec bil napolnen. Dvomil sem sicer in se nekoliko bal, kako in kaj bude s tem čudnim kozolcem z mediko naloženim, od katere je voda tekla. Skrbeto me je precej in težko sem čakal naslednjega jutra, da bi videl, kakšna bude s tem malim čudežem, ki se je tako nenadoma prikazal v deželi, v kateri takega čudeža še nikjer in nikoli ni bilo.

(Dalje pride).

Občni zbor vinarskega društva.

Iz Štanjela, 8. decembra.

Občnega zbora vinarskega društva vdoležilo so je 20 udov. G. predsednik izjavi, da je zadostno število udov navzočih (v smislu § 35 pravil). Tajnik omeni, zakaj se društvo ni tožilo z odvetnikom dr. B. Pravi, da za društvo bi ne bilo častno pravdati se v prvem začetku. Pravdalo bi se tako le za 25 gld. Da pa društvo ne trpi škode, odborniki niso zaračunili nekaterih stroškov (kacih 70 gld).

Tajnik poroča na to o delovanju društva. 31. julija poslala so se slovenskim časopisom pravila s prošnjo, naj blagovale naše društvo priporočiti. Posebno toplo priporočal je našo zadrugo „Slov. Narod“. Pravila poslali smo tudi kmetijskim društvom in izrazili se, da svoja letna poročila radi pošljemo v zameno. Veleoslavno c. k. namestništvo odgovorilo je na našo prošnjo, da nam je dovolilo 200 gld. v nakup orodja, da je g. vodja Bolle pripravljen brezplačno analizirati društveno vino in mošt in da je g. prof. Kramarja naročeno, naše društvo podpirati.

Po vsem tu rečenem ne more nobeden dvomiti, da so na šempavelskem školji nekdanj ljudje stanovali. Prašati pa se moramo, kedo, kedaj in zakaj je postavil na tem školji svoje bivališče? Odgovor na prašanja je zelo težaven, zlasti ker nimamo nobenega pisma o tem, da, niti bližnji prebivalci ne vedo nič posebnega povedati o tem gradišču. Nekateri ne znajo družega, nego da je bilo pri Sv. Pavlu nekdanj „ajdovsko mesto“ in da so se potem ti ajdje naselili v bližnji Ajdovščini. Zunanji stolp da je služil mesto ječe.

Drugi pa trdijo, da se je bila dala pri Sv. Pavlu zazidati ajdovska kraljica z vso svojo družino in z neizmernimi zakladi, dokler bi ne minila deželni preteča nevarnost. Svojo vojsko poslala je nad krvoločnega sovražnika, ki je bil napadel njeno deželo. Ali kraljičina vojska je bila nesrečna, sovražnik posekal jo je do zadnjega moža. Tako se ni mogel nihče vrniti in nihče kraljice odzidati. Zato leži ona še dandanas z vsemi svojimi zakladi zakopana in čaka odrešenja. Srečen tisti, ki najde pravi sled do kraljice! — Da bližnje ljudstvo v to pravljico veruje, dokazujejo globoki rovi pred vratmi podrtije Sv. Pavla. Tu so kopači zakladov razvrtali in izgrebli ves pesek, ki se nahaja med špranjami in poklinami školja. — Tudi se ne manjka pripovedij o zakleti kači, ki varuje zaklade, in ki včasih kakega človeka pozove, naj jo reši in vzdigne veliko bogastvo.

Razen tega vé ljudstvo le še to povedati, da je pred 40 leti neki kmet od Lozarjev izkopal na šempavelskem gradišču ogrodje (okostje) sè zelo debelo lubanjo. Tudi pravijo, da je našel tam gori neki pastir pred mnogo časom dva srebrna denara, katera je potem v Gorici prodal. Škoda, da se ne more nič gotovega izvedeti, iz katere dobe sta bila ta denara. Obžalovati moram tudi, da se do zdaj ni izkopal noben drug ostanek stare umetnosti, po katerem bi se dalo kaj sklepati o stanovalcih in o dobi šempavelskega gradišča.

Daljava od doline in prehodne ceste, ki je že v starodavnih časih po vipavski dolini vodila; oblika

Slavna c. k. kmetijska družba v Gorici naklonila je društvu 425 gld. 13 kr. podpore.

30. sept. prišel je v Štanjel g. vodja Bolle in pristav g. Postel kjer so se pod njih vodstvom napravili poskusi (kacih 5 hl). Analiziranje vina izvršil je imenovani gospod doma in poslal je društvu dotično spričevalo. Od 9 do 12 oktobra je bil tukaj g. Kramar, ogledal je vinograda, ktera misli društvo kupiti, in kleti, odločena v društveno uporabo. 5. novembra ogledal je vinograda tudi g. R. Dolenc. 19. nov. pogodilo se je društvo z g. dekanom v Tomaji radi nakupa zemljišč. Pogodbo mora potrditi c. k. namestništvo in občni zbor.

G. blagajnik poroča, da ima društvo 700 gld. v denarici. Denar se tako razdeli: 200 gld. v nakup orodja, 400 gld. v obdelovanje vinogradov, in 100 gld. za društveno klet. Natučnejši račun predloži se 3 nadzornikom.

Tajnik prebere potem pogodbo od dne 19. nov. Skopenski cerkvi se plača vinograd v Kobdiljski občini po 11 kr. □°; Tomajski cerkvi se plača za srednjo njivo (2776 □° in nekaj losa) 417 gld. Ta denar se plača koncem l. 1890. Do tje plačajo se vsako leto o sv. Martinu obresti 6 0/0. Če bi se društvo poprej razpustilo, ostaneta vinograda cerkvena last. G. dekan Golmajer naznanja, da je namestništvo s to pogodbo zadovoljno. Ker je tudi zbor zadovoljen, se gg. dekan in predsednik dogovorita, kje in kedaj se naredi kupno pismo.

Tajnik prebere potem poročilo g. vodje R. Dolenca, v katerem ta naznanja, da je ogledal vinograda in našel ju dovolj ugodna; nasvetuje, kako naj se obdelata, kake trte naj se zasade in kje jih društvo mora dobiti. Naznanja tudi, da hoče društvu odposlati izkušnega umelca vselej, kedar bi ga potrebovali; večkrat pride pa tudi sam pogledat obdelovanje. Zbor imenuje g. Puppizza za Tomajski vinograd in g. Fabianija za Kobdiljski vinograd, da se dogovorita z g. vodjo in da bota skrbela, da se bodeta vinograda prav obdelovala.

Tajnik poroča, da je prepustil g. nadučitelj Beninger (z dovoljenjem c. k. s. š. sveta) šolsko klet društvu. A ker g. R. Mahorčič izjavi, da bi se znalo to dovoljenje odtegniti in da je najbolje, če ima društvo svojo, če tudi le provizorično klet, sklene zbor, naj se orodje in druge priprave hranijo začasno v šolski kleti, a do jeseni naj društveniki poizvedó, kje bi se lahko dobila pripravna klet, in naj dotične nasvete stavijo v občnem zboru.

Tajnik poroča dalje, da nasvetuje g. Kramar, naj se zbor radi kleti v Štanjelu dogovori z društvenim predsednikom. Naj ta dá društvu v nejem sobo, v kateri se je letos vino pripravljalo, in spodaj ležečo klet. A g. predsednik misli, da bi poprava veliko več stala, nego je izračunil g. Kramar. Pripravljen je začasno prepustiti svojo klet društvu v toliko, da se shrani v njej vino; za orodje pa imenovano sobo. Ker društvo zdaj tudi nima denarja, naj o tej stvari zbor ničesa na sklene, ampak naj enkrat klet natanko pregleda in naj se izračuni,

grobov in način pokopavanja; pomanjkanje kovinskih ostankov in zlasti opeke: vse to spričuje, da je gradišče iz predrimske dobe in da njegovi prebivalci so živeli zelo priprosto, brez sledu kulture.

Ako iščemo podobnosti in primere temu selišču, najdemo jo najlože v isterskih gradiščih, italijanski „castellieri“. Ta gradišča opisuje De Franceschi takole 1): „To so kamnata obzidja brez malte, postavljena na brdih in glavica ali na katerem koli vzdignem mestu sredi ravnine. Njih oblika je navadno okrogla ali eliptična in prilega se obliki glavice, na kateri so sezidana. Ako je glavica obla, tedaj sestoji gradišče iz dveh ali treh koncentričnih krogov, tako da je med notranjim in zunanjim, niže ležečim nekoliko seženov prostora. Kjer pa glavica ni obla, tam je pridruženo okroglemu gradišču še drugo v obliki polukroga. Zemlja v gradiščih je zelo črna in rodovitna, ker ima v sebi mnogo živinskih in rastlinskih ostankov“ — Iz drugih poročil nam je znano, da niso vsa isterska gradišča brez malte sezidana, nego da se tci nekaterih opaža cementu podobna malta 2).

Po okrogli obliki gradišč hoteli so nekateri sklepati, da so to celtske zidine, kakeršnih se nahaja veliko število po Angleškem, po Skociji, v Walesu, na otoku Anglej itd. Ali Angleži sami priznavajo, da okrogla oblika ni izključiva lastnina Celtov, nego da se nahaja tudi pri drugih narodih. 3) Vsi anthropologi pa so jedini v tem, da so istrska gradišča iz predhistorične dobe, da so jih zidali ljudje na zelo nizki stopinji omike, (nekateri jih imajo celo za kaurbaie!)

Bivši angleški konzul v Trstu, Richard Burton, postavil je bistroumno hypotheses, da so v srednjem kolobarji gradišč imeli ljudje svoje lesene šatore, a v zunanjih ali polu kroglih prostorih pa da so zapirali svojo živino. Ako to hypotheses obrnemo na

1) De Franceschi, L' Istria, pg. 18 sq.

2) Burton, Notes on the Castellieri, 1874; pg. 36.

3) Ibidem, pg. 51. —

koliko bi stalo, če bi se klet tako popravila, da bi bila za društvene namene.

Ravnateljstvu, poroča tajnik, je došel dopis g. Kramarja, v katerem ta nasvetuje, naj se v prihodnjera letu privedita 2 kratka kmetijska tečaja, in sicer eden spomladi, drugi v jeseni o času trgatve. Pomladanski naj bi trajal le 2 dni. Predavalo bi se o pripomočkih zoper peronospero, o cepljenji trt itd. To predavanje bi bilo združeno s praktičnimi demonstracijami. Jesenski naj bi trajal kacih 5 dnij. Poučevalo bi se o vinarstvu sploh, o napravi belega in črnega vina, o vinskih boleznih itd. Ta poduk bi bil teoretičen in praktičen; praktično bi se podučevalo v društveni kleti. Zbor sklene, naj se g. profesor naprosi, da pošlje natančen program o predevanji, ki se ministerstvu predloži s prošnjo, da bi se dovolila v ta namen mala podpora, iz katere bi se napravilo nekoliko štipendijev.

Ker je namen društvu, omenja g. predsednik, pripomoči kmetovalcu, da dobro vino pridela, in ker so sredstvo, da se ta namen doseže, tudi podučno knjige, nasvetuje, naj si ustanovi društvo svojo knjižnico. Tajnik omeni, da ima ljudska knjižnica v Štanjelu veliko slov. knjig te vsebine. Iz te knjižnice dobivajo lahko društveniki knjige. Predsedništvo naj se pooblasti, primerne knjige za društvo naročiti. Kdor izposojeno knjigo pokvari, mora jo plačati.

Zbor naroči potem ravnateljstvu, naj se z a h v a l i gg. Bolletu, Dolencu in Kramarju, ker so veliko pripomogli k društvenomu podjetju. Zahvala se izreče tudi g. Beningerju, ker je prepustil društvu svojo klet. G. Fr. Černe nasvetuje društvenikom, naj pristopijo k c. k. kmetijskemu društvu v Gorici. Zbor sklene potem še nekatere manj važne stvari in ob 5. uri zaključí predsednik zborovanje.

Deželni zbor goriški.

Šesta seja, 16. dec.

Dr. Verzegnassi poroča v imenu pravnega odseka o predlogu deželnega odbora, da bi se mons. Pavletiču izbrisal dolg 2078 gld. 59 1/2 kr., ter dokazuje, da mons. Pavletič ni deželi toliko dolžan, kolikor mu je zaračunjeno, ampak le 1808 gld. 88 1/2 kr. Gledé na to, da je mons. Pavletič uže leta 1876 prosil, naj bi se mu zbrisal ta dolg, in gledé na to, da navaja razne stroške, katero bi bil imel v korist zavodu gluhomemov, n. pr. da je šel v Trst in na Dunaj v zavodah gluhomemnice, da je dajal otrokom darove o novem letu in ko so šli k birmi, in tako tudi služabnikom, da je iz svojega trošil za pošne marke, ko je pisal roditeljem zunanjih rejencev, itd., predlaga pravni odsek, naj se mons. Pavletiču odpusti navedeni dolg. Predlog se sprejme.

Dr. Nikolaj Tonkli poroča v imenu pravnega odseka o prošnji Jožefa Muznika in Franca Fona

(Dalje v prilogi.)

šempavelsko gradišče, spoznamo, da so bila v južnem delu školja človeška bivališča, v severnem pa živinske staje. Južni del školja je že po naravi bolj zavaročan, ker je stena okolo in okolo zelo strma. Proti bolj pristopnemu severnemu delu školja pa in proti vratom utrjen je bil južni važnejši del še z debelim zidom na južnej strani poprečne uvale. Prava bivališča pa so morala stati le blizu tega zida in po najravnejši površini glavice, dočim je njen južni obronek preveč na vetru. Zato so prebivalci ta obronek drugače porabili, n. pr. za pokopavanje svojih mrličev.

Da je tudi živina v severnem delu imela svoje zidane staje, pričajo nam omenjene lehe, ulicam podobne, ki so se med stajami prek obronka vlekle. Kako visoko je bilo tu obzidje po robu školja, ne more se presoditi, ker je sedaj skoro vse razmrčljeno in ker razpadajoče kamenje ni obležalo okolo školja, nego strkalo je po obronku navzdol proti dolini. Vendar si lahko mislimo, da je bil tudi „živinski“ del školja dobro zavarovan, ker živina bila jim je jedino blago (zaklad).

Prebivalci šempavelskega taborja bili so torej živinorejci. In zares, obronek pod Cavnom, ki nekdanj ni bil tako gol, kot dandanašnji, prilagal so je kaj dobro za tečno pašo. Pa ne samo to je napotilo ljudi, da so tako visoko tam gori nad dolino postavili svoja bivališča, nego v prvi vrsti zlasti skrb za svojo varnost! Saj vemo, da je po vipavski dolini vodila prehodna pot iz Panonije v Italijo in da so se po njej že v najstarejših časih narode sim in tja pomikali. Czörnig trdi v svojem najnovejšem delu*), da so že stari Veneti „brez dvombe“ čez Hrušico in po vipavski dolini v Italijo pridrli. Za njimi potovala so tudi vsa druga iztočna in severna ljudstva po isti poti proti jugu in zapadu. Kedo naj bi bil v teh viharjih časih živel in polje obdeloval blizu glavne ceste? Treba je bilo umakniti so v ne-

*) Die alten Völker Oberitaliens, pg. 121. Mimogrede bodi povedano, da ta knjiga ne obsega nič novega, da ima preveč neosnovanih kombinacij in že davno zavrženih trditov. Kritika je torej obsojila to Czörnigovo delo.

Priloga k 52. številu „Soče“.

v Bolci proti odloku ondašnjega starištvina in deželne odbora v zadevi užitinskih pravic do občinskega premoženja, katere naj bi se imenovala prisodila. Deželni zbor sklene, naj se prošnja zavrne, ker pritožbe zoper take naredbe deželne odbora ne spadajo v področje deželne zbornice, ampak v področje c. k. najvišje upravne sodnice na Dunaji. Dr. Verzegnassi poroča o prošnji Števorjanske občine, da bi se cesta skozi Krojno sprejela med skladovne, oziroma da bi se za njeno popolnitev dovolila denarna podpora iz deželne zaloge. Gledé prvega prasanja odstopi se prošnja deželnemu odboru, da stopi v dogovore z okrajnim cestnim odborom v tej zadevi; gledé drugega prasanja izroči se prošnja peticijskemu odseku, ki naj poroča, ali more dati cesti uže letos kako podporo. — Račun naloženega in tujega denara za leto 1884, o katerem poroča v imenu finančnega odseka poslanec I. Gasser, potrdi se, kakor je bil predložen po deželnemu odboru.

Zavrnejo se naslednje prošnje: Lucije vdove Komavec za podporo, doslužnega vojaka Petra Vergnasa za podporo, ajdovskega županstva za uravnavo Lokavčeka, vdove Rubbia za povišanje pokojnine (poročevalec Kovarčič), gaberskega županstva za podporo, da bi se popravil most čez Branico (poročevalec Jonko), Marije vdove Thomann za podporo (poročila Dottori), občin Bole in Kred za podporo (poročila Mahorčič), Franca Trevisani iz Vilessa za nagrado, županstva v Višku za potirne stroške (poročila Venuti).

Dovolj se občini rifemberški za brambena dela ob potoku Ravnjaku 200 gld. (Kovarčič), dvema učencema Marijanske obrtniške šole podpora po 60 gld., trem po 20 gld., enemu 50 gld. in enemu 40 gld. (por. Dottori). Za svečavo in kurjavo v Marijanski šoli dovoli se za letos proti povračilu 400 gld., v katere se všteje 100 uže danih gld. (por. Del Torre). Dijaku Francu Planiscig-u da se podpora 50 gld., da se bo učil telegrafijo in da vstopi potem v službo pri železnici. Vdovi Katarini Planiscig dovoli se podpora 25 gld., maloletnim otrokom ranega deželnega uradnika Pajerja, učenkama Ani in Elizabeti, podpora 80 gld. Seja se sklene ob 7^{1/2} uri.

Sedma seja 18. decembra.

Deželni glavar odpre sejo kmalu po 5. uri. Prebere in potrdi se zapisnik prejšnje seje v obeh deželnih jezikih. Deželni glavar odgovori na interpelacijo poslanca Del Torre-ja zastran ceste Romans-Fratta rekoč, da deželni odbor se je ravnal po veljavnih pogodbah, da županstvo v Romansu ni umelo prav določeb gledé ceste, o kateri se govori. Odgovori v daljšem govoru tudi na interpelacijo poslanca Dottori-ja radi zastankov na glavnici in obrestih v znesku blizu 40.000 gold., katere ima zemljiško odvezni zalog se potirjati. Dottori se ni zdel zadovoljen z odgovorom, ali opravi red ne dopušča razgovora za odgovorom na interpelacijo.

pristopne kraje, zavarovati se proti sovražnemu napadu in zagotoviti si svojo hrano in pitje za več časa, ako bi sovražniki na um prišlo, obsedati trdjavajo. To se je pa le redko zgodilo, ker potujoči narodi niso imeli ni znanja ni priprav za dolgo obleganje.

Tudi oddaljenost šempavelskega gradišča od prohodne ceste nam je torej dokaz, da je ono stalo že pred rimsko vladno po naših krajih. Takrat je bila vipavska dolina, po mnenju ljudstva, še vsa zarastena in neobdelana. Za časa Rimljanov pa vemo, da se je že obdelovala in da so bile male naselbine podolž ceste. Mogoče pa je, da so ljudje tudi še pod Rimljani stanovali na šempavelskem školji. Saj so se celo Slovenci po preselovanju narodov visoko gori pod vrhom Čavna naselili, ker nevarni časi še niso bili minili, ker so Avari in Madjari še stoletja pozneje skozi vipavsko dolino v Italijo ropat hodili. Takrat je bilo tudi več povprečnih kolovozov in tovornih poti po obronku Čavna, visoko gori nad sedanjo pošto cesto.

In kedo so bili tisti ljudje, ki so sezidali gradišče na šempavelskem školji? Zgodovina nam pripoveduje, da najstarejši po naši deželi bivajoči narod bili so Karni, illyrskega plemena, kakor tudi njih sosedje v Istri. Zemljopisec Strabon (IV. 6. 10) piše, da so Karni stanovali na jedni strani celo do Okre, najnižega dela Alp, t. j. do Hrušice, na drugi strani pa do Trsta, kateri je bil po istem pisatelju (VII. 5. 2) „karnska vas“. Brez dvombe bivali so torej Karni po celem vipavskem dolini. Ali med nje naselili so se bili že zgodaj gallijski Celti, (potem ko so se začeli l. 600 pred Kr. proti iztoku seliti). Ti Celti so gospodovali Karnom in pomešali se z njimi, tako da ima Livij Karne že popolnoma za Celte. Iz tega pa ne smemo sklepati, da so Celti naučili Karne gradišča zidati, ker priroda sama uči ljudi, da na različnih mestih iste ali podobne stvari napravljajo. Tako so stari Istri sezidali največ gradišč, dasiravno zgodovina o tem nič ne ve, da bi se bili Celti kedaj med njimi naselili in jih zidati učili.

Simo Butar.

Sprejmejo se proračuni nekaterih občin za leto 1886, o katerih je poročal dr. vitez Pajer. Na predlog dr. vit. Tonklija v imenu deželne odbora dovoli se mestu goriškemu podpora 1000 gold. za nakup Della Bona-ve biblijoteke starih knjig, rokopisov, pergamentov itd. proti temu, da se dovolj poskrbi, da ostane knjižnica v Gorici. Poslanec J. Gasser poroča v imenu deželne odbora o upokoženju vodje deželne kmetijske šole, slovenskega oddelka, Franca Povšeta, kateremu se določi postavna pokojnina 480 gld.

Prošnja cestnega odbora tolimskega, da bi se sprejel med skladovne ceste oni kos, ki gre s Kozarskega na Vrh Melú nad Volčami, odstopi se po nasvetu dr. Nik. Tonklija v imenu pravnega odseka deželnemu odboru, da o tem poizveduje in poroča v prihodnjem zasedanju. Prošnja sosedov iz Majnice za razdelitev zemljišč, o kateri poroča N. Benardelli v imenu pravnega odseka, odstopi se deželnemu odboru v pretres in morebitno predlaganje.

D. A. Gregorčič poroča o računskih sklepih študentskega zaloge in glavnega zaloge za uboge za leto 1884 in o proračunih istih zalogov za leto 1886. Oboje sprejme deželni zbor po nasvetu finančnega odseka.

Dr. Venuti poroča v imenu peticijskega odseka o prošnji društva sv. Vincenca v Gorici, ki je ustanovilo studentovsko kuhinjo in konvikt in ki prosi za ti ustanovi primerno podporo. Zbor dovoli 200 gld. Enaka vsota dovoli se po nasvetu istega poročevalec odboru za konjsko dirke v Gorici kot donesek za promije takim konjom, ki so v deželi vzrastli in ki so vredni premija.

Poslanec Ivančič poroča o prošnjah mnogih goriških dijakov na višjih šolah, ki so se oglasili za podporo. Po njegovem nasvetu v imenu peticijskega odseka dovoli se Alojziju Franku podpora 50 gld. Po 80 gld. dobijo Matevž Primožič, Matija Fabijan, Richard Pistotung, Ivan Kušar, Anton Vidrig, Rihard Schmutz, Rudolf Musina, Eduvard Strausgittl, Alojzij Ratzmann, Adalbert Formasrig, Miha Comel, Evgon Klietsch, Jožef Drumat, Franca Catinelli, Viljelm Dominko, Napoleon Morpurgo, Peter de Franceschi, Hieronim Lucchi, Cezar Marinič. Po 100 gld. sta dobila Karol Cernettig in Ludovik Chiades. Zavrnila sta se prošnji Franca Trampuša in Jožefa Laha.

Deželni glavar odloči naslednjo sejo na soboto 19. decembra ob 11. uri zajutra ter sklene sejo ob 7^{1/2} zvečer.

Osmaja seja.

Deželni glavar odpre sejo ob 11. uri. Prebereta in potrdira se zapisnika. Tržiška občina je doposlala svoj proračun za l. 1886, ki se odda pravnemu odseku. Vitez Pajer poroča o prošnji občine Muskoli za podporo pri izsušenju potoka Taglio ter priporoča pomoč 500 gld., ki se dovoli. Po predlogu istega poslanca v imenu deželne odbora sklene se izdava ustanovnega pisma za Prokopov štupendij. Predlog, da bi se kupila Skertova hiša na Placuti kot kosar- na c. k. žandarmeriji, se zavrne.

Prošnja za razdelitev občinskih zemljišč na Št. Viškigori odstopi se deželnemu odboru, da poskrbi, kar treba, da se popolni načrt postave, tor da o tem poroča v bodočem zasedanju. Poroča je g. Ivančič. Odboru za morake kopeli v Gradu (por. Del Torre) dovoli se za l. 1886 podpora 350 gld. Alojziju Visintinu iz Slovrenca pri Muši podeli se na prošnjo J. Kr. Pizzula podpora 60 gld., da bo mogel obiskovati deželno kmetijsko šolo v Gorici. O tej, kakor tudi o naslednji prošnji Andreja Makuca iz Solkana, ki se je zavrnila, ker ni bilo več denara na razpolago, poročal je dr. Venuti. Prošnja podpornega društva italijanskih vseučiliščnikov v Gradi (por. Kovarčič) se zavrne. Na prošnjo udov bivšega učitniškega društva v Tolminu, da bi se jim izbrisale zastale deželne naklade, izbrise se jim vsota 255 gl. 44 kr. in dotične obresti; za ostali dolg in obresti dovolijo se obroki (por. Ivančič). Prošnja rifemberškega županstva za izbris bolnišničnih stroškov za G. Skerbič odstopi se deželnemu odboru za pretres in rešitev. Seja se sklene kmalu popoldne.

Dopisi.

V Gorici, 23. dec. — V nedeljo 20. dec. imelo je tukajšnje „Slov. bralno in podporo društvo“ svoj letni občni zbor. Ob 2 urah bilo je še malo društvenikov zbranih, zato je začel občni zbor še le ob dveh in pol. Prvi preberer g. tajnik svoje poročilo, ki se sprejme brez opombe; tako tudi poročilo knjižničarjevo, gospodarnikovo in blagajnikovo. Blagajnik je prav lepo razložil dohodke in stroške po raznih njih virih ali vrstah. Iz tega se je spoznalo, da izredni udje dobivajo veliko več podpor nego vplačujejo doneskov; zato odbor ni sprejemal več takih udov. Gospodarilo se je preteklo leto izvirno; koncem novembra ni bilo čisto nič dolga (pasivnih zastankov),

pa v denarnici nad 50 gld. in naloženih 350 gld. Račun se je potrdil brez ugovora.

Blagajnik je na to bral proračun za leto 1886, ki se sprejel nepremenjen, izvzemši dve točki. Za nakup knjig in muzikalij se je odločilo po predlogu Princičevem 40 gld. namesto nasvetovanih 20 gld. Po nasvetu g. Obizzija sprejela se je vsota 100 gld. za stroške blagoslovljenega društvene zastave. Na to se je sprejela po odborovem nasvetu prememba § 24. društvenih pravil v tem smislu, da društvo nima le enega zdravnika, ampak kolikor je treba. Odbor je predlagal tudi premembo § 37. gledé nakladanja društvenega denara na obresti. Po daljši razpravi obdržal se paragraf, kakoršen je bil, a dodal se mu dostavek, da občni zbor sme v posameznih slučajih tudi drugače določiti. Na to predlaga denarničar g. Pirjevec, naj občni zbor sklene, da nekaj društvenega denara sme se naložiti pri „Goriški ljudski posojilnici“. Predlog bil je z ogromno večino sprejet.

Na to je sledila volitev predsednika, 10 odbor- nikov, 3 namestnikov, 5 senatorjev. Izvolitev pred- sednika pozdravili so društveniki z gromovitim živio! Ko predsednik naznanil ostalo volitev, izjavi profesor Julij pl. Kleinmayer v imenu somišljenikov, skoro vseh odbornikov, da ne sprejmejo volitve, in sicer zato ne, ker se je proti odločni njih želji izvolil neki odbornik, da oni smatrajo kot nezaupnico, ako občni zbor željo svojih izvoljencev tako malo spoštuje. Dotični društvenik je celo na volišči za se javno agitoval ter se jezil, da ga je volilni oдаek postavil zadnjega v imeniku senatorjev, kakor je namreč zahteval abe- cedni red. Predsednik izrazi svojo nevoljo o neopra- vičeni agitaciji in njenih nasledkih, ter zaključi občni zbor.

V Gorici, 24. dec. — Nenavadno veselje imeli

so večeraj otroci I. slovenskega otroškega vrta in de- kliške šole, kakor tudi vsi prijatelji teh človekoljubih zavodov. Marijive in požrtvalne gospodične učiteljice priredile so bile s pomočjo dobrih ljudi božično drevo svojim otrokom, katerih večina so je letos prvič vi- deli. Po svetem božiči popraševali so otroci uže dolgo, odkar so jim bile gospodične naznanile, da letos pri- de k njim. Veselje in radost je rastla pri otrocih od dne do dne in težko so pričakovali, kedaj bodo videli vsu tisto lepoto, ki se jim je oznanovala. In otroci se niso varali; kdor je videl večeraj njih zadovoljne obraze, njih veselje nad božičnim drevesom in darovi, ni mogel mrzel ostati, marveč veseliti se je moral z malimi vred.

Gospodične učiteljice so pa znale stvar tako lepo prirediti, da so bili vsi navzoči z izvršitvijo jako zadovoljni. Pri svečanosti so sodelovali otroci iz vrta, učenke in gospodične učiteljice, ki so posamezne toč- ke tako naravno uredile, da je bila vsa slovesnost le ena krasna celota. Začela se je svečanost se skupno molitvijo in videli smo, kako mlo se je storilo neka- terim navzočim roditeljem, ko so videli in slišali, ka- ko njih mali otroci, ki sicer komaj dobro govorijo, v družbi toliko otrok glasno, razločno in pažljivo izgo- varjajo kršanske molitvice ter sklepajo svoje ročice, da se z njimi zaznamujejo in Boga častijo. Sledil je dramatičen prizor „Ubožec“, katerega so učenke iz dekliske šole za svoja leta prav dobro igrali. Čudili so se navzoči srčnosti otrok, ki se niso čisto nič bali, ampak tako krepko in naravno govorili, kakor da bi bili sami med seboj, in da ne bi igrali pred mnogo- številnim občinstvom. Dasi je bila igra za otroške moči nekoliko dolga, nobeni deklici se ni nič izpod- taknilo, timveč rešile so svoje naloge prav dobro in tudi naravno z izrazom otroških občutkov. Vsebinska je kratka. Med otroke, ki z veseljem pričakujejo božič- nih darov, pride ubog otrok, ki toži revo in bolezen v svoji hiši ter išče pomoči. Milosrdni otroci mu dajo v dar, kar so imeli, celo punčko mu obečajo, da mu posodijo, katero upajo dobiti na božični večer. Ubogi otrok odide in drugi otroci se bližajo božičnemu dre- vesu, ali glej čudo! oni ubogi otrok, katerega so prav zdaj obdarili, sedi pod drevesom v lepi opravi z za- rečim zlatim vencem na glavi. Otroci spoznajo, da to je Jezus, o katerem so že toliko slišali, padejo pred njim na kolena, ga molijo, mu pojejo in prosijo bla- goslova. Jezus jih pohvali radi njih dobrotljivosti, ka- tero so prej izkazali, jih poduči in blagoslovi. Na to vsi odidejo. Igra in vedenje otrok naredilo je globok utis na vse pričujoče.

Sledila je prva božična pesem, katero so peli vsi otroci iz vrta in iz šole. Besede, ki prihajajo iz nedolžnih ust in src, imajo posebno moč; to se je pokazalo tudi tu. Za tem je nastopila učiteljica gos- podična Viljeimir Franko ter je imela jako lep govor do otrok in do navzoče gospode. Otrokom je razložila z jasno in razumljivo besedo pomen božič- nega drevesa, primejaje Jezusa se smerekovim dre- vom, ki edino ostane pozimi zeleno, ko je vse drugo drevje golo in pusto; tako je tudi edini Jezus imel življeuje v sebi, med tem ko vsi ljudje so bili na duši mrtvi zavoljo Adamovega greha, katerega jih je sin božji rešil s svojim prihodom na zemljo ter jim tako podelil življenje milosti. Božično drevo nas spo-

minja te velike milosti božje in nas ob enem izpodbujaja, naj bomo hvaležni Jezusu za njegovo ljubezen in onim, ki so nam pripomogli k tej lepi svečanosti. Z iskrenimi besedami zahvaljuje se potem navzoči gospodi in zastopnikom društva „Sloga“, ki so šolo osnovali in skrbijo, da se vzdržuje, zagotavlja, da šola je in bo narodu velike koristi.

Potem je deklamovala učenka dekliške šole lepo poezijo o božiči in o božičnem drevesu, katero je zložil za to priliko č. g. katehet. Lepe besede in prijetno otrokovo vedenje dopadlo je vsem; žalibog da č. g. katehet se ni mogel osebno udeležiti lepe svečanosti, h kateri je mnogo pripomogel, ker je bil zadržan; a slišali smo, da mu je bolje, in upamo, da za praznike bo uže dober, kakor je bil. Tudi otroci iz vrta imeli so svoj delež pri izvršitvi programa in sledil je dvogovor „Sirota“ med deklico in dečkom otroškega vrta. Deklica nastopi in prosi, naj jo vzamejo pod streho, ker je sama na svetu in ne vó kam. Deček ji odgovarja, da je slabo oblečena in zamučenjena, da ni za njih hišo. Deklica odgovori, da vse to ji manjka, ker nima nikogar, ki bi jej pomagal in jo učil, a vendar da nekaj zna, namreč prekrižati se. Deček je na to ves omehčan, gre po deklico in jo pelje v hišo.

Nastopila je potem vrtnarica gospodična Justina Michelli ter je z lepo in gladko besedo govorila otrokom in zbrani gospodi. Opozorila je otroke, naj bodo hvaležni svojim roditeljem in dobrotnikom, ki so jim priredili lepo veselje, naj posnemajo Jezusa, ki je bil pokoren svoji materi Devici Mariji, naj bodo pridni in delavni, da bo imel tudi Jezus veselje nad njimi. Zahvalila se je v imenu otrok, ki so obiskovali in ki obiskujejo vrt, vsem onim, ki so kako pripomogli ali ki še pomagajo temu važnemu zavodu. Otroci in gosti so pazljivo poslušali lepe in pravilne besede gospodične vrtnarice.

Učenke dekliške šole raznašale so potem voščilna pisma tistim gospodom, ki se posebno trudijo in so se trudili za ustanovo in vzdržanje dekliške šole, v prvi vrsti dr. vitezu Tonkliju, č. g. katehetu, prof. Erjavcu, dr. Gregorčiču. Stavljena so v verzih, nanašajočih se na dekliško šolo, in pisana po učenkah te šole. Tako so tudi otroci iz otroškega vrta podarili vezena voščila za novo leto gospodom, ki se trudijo za njegov razvoj. — Učenke dekliške šole zapele so drugo božično pesem, ki jim je šla natančno in gladko. Včasih so pele vse skup, včasih le one, ki so prej igrale in ki so bile ostale na svojem mestu, da so predstavljale angele in pastirje. Občinstvo bilo je s pesmijo jako zadovoljno. Slednjič nastopi še deček iz otroškega vrta ter deklamuje „Sveti večer“. Ne bi bili mislili, da otrok 4—5 let se more tako modro in neustrašeno držati, kakor smo tu videli. Gotovo ima tudi v tem otroški vrt svoj delež.

Zadnja prišla je na vrsto voditeljica in prva vrtnarica otroškega vrta gospodična Emilija Kren, ki je s krasnim govorom vlekla na se pazljivost otrok in zbrane gospode. Z navdušenimi besedami izražala je hvalo Bogu in dobrim ljudem, ki so pripomogli k ustanovitvi tako potrebnih in koristnih zavodov. Spominjala se je skromnega začetka pred tremi leti in lepega napredka do današnjih dni. Obrnila se je do otrok in pokladala jim na srce ljubezen nebeškega deteta, ki jih je danes obiskalo po božičnem drevesu. Razložila jim je veselje nebeškega deteta nad nedolžnimi otroci ter opominjala jih, naj ostanejo vedno dobri in nedolžni, da pridejo enkrat k nebeškemu detetu, kjer se bodo z njim veselili brez konca in kraja. Povedala jim je pomen raznih darov in igrac ter izpodbujala k ljubezni in pokorščini do starišev in do svojih učiteljic. Blagrovala je narod, ki ima take lepe zavode, in otroke, katerim je dana prilika, da se vdeležujejo teh dobrot, polna prepričanja, da narod bo dobro izhajal, dokler se bodo otroci lepo in pošteno odgojevali. Govorila je navdušeno in iz srca; zato je njen govor nahajal odmev v srcih vseh. Kot voditeljica otroškega vrta ponovila je presrečno zahvalo svojih tovaršic, gospodične učiteljice in vrtnarice. Otroci so potem skupno zapeli zahvalno in cesarsko pesem, kateri so razločno peli, da se je razumela vsaka beseda. Navzoči so stoji poslušali ter: so bili jako zadovoljni z lepim, rekli bi sijajnim uspehom prvega božičnega drevesa v otroškem vrtu in dekliški šoli. Sledilo je razdeljevanje daril, katerega nečemo opisovati. Kdor je skušil ali videl otroško veselje, si lahko misli, kako je bilo; kdor tega ni se videl, njemu ni stvar zastoj opisovali.

Otroci vedli so se ves čas prav lepo in redno, dasi je svečanost trpela nad eno uro in so bili otroci uže prej zbrani. Čuditi se je bilo, da mali otroci, katerim ni lahko vse povedati, so tako dolgo ostali mirni in pazljivi. Razen otrok došlo je bilo mnogo roditeljev in prijateljev otrok, gospodov in gospa ter gospodičin kandidatinj. Tudi dostojanstveniki so počastili v obilnem številu to slavnost. Navzoči so bili p. n. gg. vodja Fr. Hafner, monsignor Jož. Marušič, šolska nadzornika J. Culot in Fr. Vodopivec, namestnik deželne glavarja dr. vitez Tonkli, deželni poslanec dr. A. Gregorčič, profesorji Fr. Erjavec, J. Berbuč, dr. Kos, Julij pl. Kleinmayer z gospe in drugimi gospodi, katerih imen si nimamo zapomniti.

Vse je bilo dobro in lepo, samo prestori pokazali so se za tako slavnost premajhni in splošna je bila misel, da k letu, ako se slavnost ponovi, bo treba poiskati za to večjih prostorov, morda čitalnično dvorano, kjer bi imeli dovolj prostora otroci, njih roditelji ter prijatelji otrok in razni gosti.

Ne moremo skleniti tega popisa, če tudi je precej narastel, da bi slednjič ne izrekli najprisrčnejše hvale gospodičnam učiteljici, vrtnarici, voditeljici, ki izgledno delujejo v imenovanih zavodih in ki so z velikim trudom priredile za mnoge nenavadno svečanost, ki ostane otrokom in odraslim v vednem spominu. Hvala tudi dobrotnikom, ki so v to pripomogli. (en gospod podaril je jereba: orehrov, drug pa žepnih robcev). Naj bi doživeli še k letu kaj enakega!

Trnovo, 2. dec. — Volitve v občinsko starestinstvo so se vleklo čez postavno dobo eno celo leto 4 mesece in 4 dni, ker dosedanje županstvo v tej zadevi ni bilo niti tako hitro kot tramvaj. Vsi dopisi v „Soči“ so ljudstvu oči odpirali; drugega niso opravili. Pritožbe pismene niso pomagale. Slednjič pritožili so se na deželni odbor; in to je pomagalo. Zagromelo je in dne 6. oktobra je bilo izvoljenih 6 starih in 6 novih starestin v našo dvanajstijo. Za 2 mesece pa starestinskih volitvah dne 6. decembra denem čevlje na okno želeč, da bi dobil za darilo v njih ljubeznjivo pismice, ki bi mi sporočilo, kdaj bo volitev novega župana. Pri starestinstvenih volitvah pustilo je ljudstvo na cedilu najhujše pristaše mogočne stranke; niti župana ni volilo niti katerega podžupana; le par zmernejših mož prejšnje stranke je bilo voljenih. Izbran je bil en nov starestina, katerega so mogočnjaki tako malo veselili, da jih glava boli. V prvem volilnem razredu pa našli so zavetje župan in dva druga starestina, ki so tajniku najbolj pri srei. Če se razmere na Trnovem ne prenovijo, ampak če se le malo zboljšajo, ne bo krivo ljudstvo, ki je dalo stranki nezaupnico, ampak odgovornost bo imel prvi volilni razred. Take nerednosti pa, kakor nekdanj, se na Trnovem ne bodo več godile. V prvem razredu je nekdo prav brez potrebe dal sam sebi dva glasa; zato je dobil izmed 11 volilnih glasov vseh 11. Hitro po volitvi se je tajnik pismeno tajniški službi odpovedal; vendar menimo, da ni resnoba, ampak le previdnost njegova.

Iz Št. Frjana, 29. novembra. — Veselica, katero je napravilo Katoliško bralno društvo se je v občno zadovoljnost vršila, in sicer tako-le. Brzo o mraku so se začeli zbirati udje in njih družine in vsi, ki jih veseli taka naprava, v lepo okinčano dvorano visokorodnega g. barona Formentina, katerega je bila precej polna, pa samo domačega ljudstva. Zdjaj se dvigne zagrinjalo, in krepko zapoje mešani zbor, kakih 12—14 pevcev in pevkinj pod vodstvom g. Marinića, Lobanovo „Domovino“, katero so prav dobro, kakor tudi vse ostale točke, izvršili. Za tem nastopi g. predsednik in pozdravi občinstvo s kratkimi pa jodernatimi besedami. Ob enem pa preide na podučni govor o izreji otrok. Marsikteri oče ali mati so si mislili: prav ima gospod! posebno ko je kazal, kakšen človek postane iz lepo izrejenega otroka za Boga, za dom in za cesarja. Nasproti pa, če je otrok slabo izrejen, ni ne za Boga, ne za dom, pa tudi ne za cesarja, ampak vsem le v veliko škodo, posebno ubogi občini.

Deklamacija je častno izvršila Terezina Vegričova; ki je kakor navlaš zato ustvarjena. „Nezakonsko mater“ je pa Francika Jeretič tako gnilivo predstavljala, da so ljudje kar strmeli, in ko je končala, ni bilo konca ploskanju, dokler ni še enkrat ponovila. Igra „Domači prepri“ je vzbudila mnogo smeha, posebno mož se je možko vedel; še ženi se je hotel včasih smeh prikristi, se vé da ljudstvo tega ne zapazi, kajti znala je besedo tako zasukniti, da je bila še bolj smešna, kakor če bi bila resna; sosedja še omeniti ni, on je že stari tič. Venec Foersterjev se je moral ponoviti na občno zahtevanje. Tako se je končal program, kakor rečeno, na občno zadovoljnost.

Potem je začela domača zabava, ki se je lepo vršila. Za pijačo in postrežbo je preskrbel Janez Maraž, društvenik in krečmar. Ko so si pevci in pevkinje nekoliko pomohili suha grla, začelo se je petje z nova; pa še bolj živo in veličastno, kajti prejeli smo vsi nekatere, ki so znane, kakor je pesem „Naj čuje zemlja in nebo“, ki je tako rekoč domača. In tako skupno petá, kakor se je pri tej priložnosti pela, naredi človeku tak vzvišen utis, da je ne zabi z lepa. Za vsako pesmijo se je vrstila napitnica na vse strani; do vrhunca pa je priklopelo veselje, ko so pevci in vsi po celi dvorani stoji in odkritih glav zapeli „Hej Slovani“, tako da se je dvorana tresla. Ko se je omenjena pesem odpela, stopi g. predsednik na oder in razloži pomen te pesni, zakaj da se ustane in odkrije, končno napije slovanski prubudnosti. Tu zopet ni bilo konca ni kraju trkanja in nazdravljanju. Ko so se gostje nekoliko umirili, zapojó pevci sami še par pesmic. Stopi končno g. predsednik na oder, zahvali se g. pevovodji Mariniću in pevčevim Kozanskim, da so pripravljeno zmiraj, kjer jih je treba. Ob enem izrazi željo, da bi zopet prišli, ko bo treba; in naznaní, da je zabava končana, ter priporoči, naj se

mirno in dostojno vede, kdor še ostane. Na to se je večina navzočih mirno razšla, popolnoma zadovoljna s prelepim in krasnim večerom.

Iz Kobarida, 1. decembra. — Kar velja o posameznih posestnikih, to velja tudi za celo občino! Če občine propadajo, ako se z občinskim imetkom slabo gospodari, ako si občina ne zna okoristiti občinskega zemljišča, ako si ne zna poiskati zakladov, ki leže neopazovani nikomur v korist!

Koliko svetá ne leži popolnoma brez vse koristi, kor neobdelanega? Naši dedje in pradedje so nam gozde posekali, a za svoje potomce se niso brigali, da so imeli le oni začasni dobiček.

Gozda ni bilo, a zemljo odnesla je voda ter jo položila na dno neizmernega morja, kjer bode ležala za večno, ne da bi dajala ljudem oni dobiček, ki bi ga prav lahko!

In o tem naj rečem dve, tri besede! Kobaridska občina ima mnogo tacega svetá, ki donasa malo, ali pa nič dobička, — in vendar je treba za ves ta svet plačevati davek (tega ne verujemo. Ur). Itribček sv. Antona, Srčnibrog, Konjski britof leže neobdelani, od njih nimamo nikake koristi. Ali bi se ne dali vsi navedeni kraji pogozditi? Pa! — kaj pravim, — za gozd je ona zemlja predobra. Na hribčku sv. Antona ti je sama črna zemlja, prava prst, katere je za gozd škoda. Samo sadno drevje, in celo „amerikanska trta“ bi onde prav lepo, dobro uspevala.

Dela se je treba prijati; izvrševalnim krogom vztrajnosti, in v nekaterih letih bi bili oni kraji vsaj lepo zeleni, če bi uže ne donasali zaželjenih koristij! Le pogledite ljudi po drugih krajih, kako obdelujejo sleherni kotiček, če se le dá obdelati.

Kakor sem slišal, je vse to občinsko starestinstvo že parkrat sklenilo, a ostalo je vse le na papirju! Menim, da tržanom in občinarjem bi bilo močno ustrezeno, ako bi se to tudi izvršilo.

Če oi dobili kedaj predelsko železnico, tedaj bi nam vse to donasalo še drugih koristij. Kobarid ima kaj lepo lego in prijetno, vabljivo okolico. Če bi tekla tod železnica, tedaj bi se ustavilo pri nas nedvomno mnogo gospode ob poletnih dneih! Taka gospoda pa hoče lepih, prijetnih, senčnatih šetališč! Nu! da jo bribček sv. Antona lepo obrastem, kako vabljivo bi bilo to za ptujce?! Pot bi se malo popravila, in s kočijo bi se lahko peljali do cerkve, od koder je prekrasen razgled po vsej naši dolini. Ob cesti proti Sta. emu selu in do Mlinekega naj bi se nasadili divji kostanji, ali pa sadno drevje; saj je zemlja dobra in dovolj je je!

Kaka krasota, kaka čast trgu našemu! Uže danes toži vsakdo o slabih časih, da uže ni moči živeti! Kaj pa še le bode, če se za izboljšanje nič ne stori?! Kaj bode z našimi potomci, če se mi za nje ne potrudimo? Ali se ne spominjate, kako so je izrekli poznani Vam gospod vitez Klodič v znanej knjigi „Materin blagoslov“, rekoč:

„Za unuke in za narod, za državo skrb imeti svéta, menim, je dolžnost moža.“ Tedaj skrbite za Vaše unuke, sicer Vas bodo obsojevali, kakor uže mi obsojamo tu pa tam naše prednike. Potrudite se, da zboljšate gnotni san celemu trgu, da ne bode treba Vašim sinovom in unukom hoditi po svetu, kajti zaslužka je že zdaj malo in ga bode vedno manj!

Gorjé pa takim hudobnežem, ki taka prekoristna dejanja ovirajo, ki sem ter tje nasajena drevesca izruvajo, ali pa poškočujejo! Gorjé jim, kajti revščina v prihodnosti upila bi pri Vsemogočem za maščevanje! (Hudi ste! Ur.)

Na ostale gozde pa pazimo, kakor na zenico v očesi našem! Gozdi naj bi bili naš zaklad, iz katerega bi zajemali, a ne da štrlé v zrak sive skale in pečine, ki svetu oznanjajo, kako žalostno, kako sladko se spi pri nas.

Tedaj Kobaridci, vzdramite se! Poprimite se prekoristnega dela, saj Vam pojde tudi vlada prav drage volje na roko! Bodite gotovi, da bode to že Vam v korist, a še v večjo korist otrokom in unukom Vašim, za katere skrbeti Vam bodi prijetna dolžnost! Hvala in hvaležnost Vaših unukov pa Vam gotovo ne izostane!

S častjo bodo izgovarjali Vaša imena, in ako se bo v Kobaridu kedaj pesnik rodil, opeval bo Vašo umnost in Vaša dela. (Navdušenja Vam ne manjka; to je lepo. Ur.)

Politični pregled.

Mislilo se je sploh, da bodo razen gališkega vsi drugi dež. zbori sè svojim delovanjem do praznikov gotovi; nekateri so res sè svojim delom pri kraji in bili so uže zaključeni, nekateri pa, in med temi je tudi kranjski, snidejo se še koj po novem letu v kratko zasedanje. Delo je šlo sploh mirno in gladko izpod rok, ter prav stvarno so se obravnavale domače zadeve v vseh zborih, razen tistih, v katerih Nemci sè Slovani

skupaj sedé. Kjer imajo Nemci večino, porabijo to brezozirno ne gledé na želje in pravične zahteve slovanske manjšine; taka je bila v moravskem, koroškem in štajerskem zboru. V slednjem se je celo predrznil liberalni kmet Posch izreči dvom o resnicoljubnosti celega slovenskega naroda, ne da bi ga bil na ta razžaljivi napad na ves slovenski narod dež. glavar pokaral in klical k redu. Kjer so pa Nemci v manjšini, kakor na Češkem in Kranjskem, tam pa z resolucijami in brezpotrebnimi predlogi večkrat zavlečejo govorjenje in še celo večino ovirajo v njem delovanji.

Baron Cornaro, dosedanji namestnik poveljnika generalnega štaba, je imenovan mesto umrlega barona Jovanovića cesarjev namestnik v Dalmaciji. Mož se do zdaj še ni prikazoval na političnem polji, živel je le za vojno in za cesarja, rodom je sicer Lah, ali nadejati se je, da bode pravičen tudi ogromni slovanski večini v Dalmaciji.

Novi naučni minister je izdal pred kratkim dva imenitna ukaza do vseh dež. šolskih oblasti; eden prepoveduje nepotrebno menjevanje učnih knjig na srednjih šolah, drugi pa zaukazuje, da se pod odgovorstvom učiteljskega osebja nimajo sprejemati v knjižnice take knjige, ki bi bile po svoji vsebini v patrijotičnem, verskem ali npravnem oziru sumljive.

Ogerski drž. zbor je pred odhodom na božične počitnice še pretresoval neko došlo mu prošnjo, po kateri bi se morale matične knjige vseh veroizpovedanj na Ogerskem spisovati samo v madjarskem jeziku. Se ve, da je bila ta prošnja voda na mlin ogerskih šovinistov, predebela pa se je zdela taka, kakor je došla, še celo ministerskemu predsedniku Tiszi, ki je med drugim rekel, da je treba stvar dobro premisliti, ker bi vzbudila lahko nevoljo in kratila pravice drugim narodnostim.

Hrvaška poslanca dr. Starčević in Grzanić sta bila zaradi izgredov v zboru pri prvi sodnijski instanci kriva spoznana hudodelstva kajljenja javnega miru in obsojena po 3 mesece v zapor; prvi zgubi še naslov doktorja in ne sme več biti odvetnik; oba sta se obrnila proti obsodbi do višjega sodišča in vložila prošnjo, da bi se do razsodbe višje sodnije izpustila iz preiskovalnega zopora, ali sodnija je nju prošnjo zavrgla. Bivši ban Mažuranić hoče zopet stopiti na politiško pozorišče in bode menda kandidoval v okraji, katerega je zastopal umrlj Vončina. Kanonik Rački je zopet voljen predsednik jugoslovanske akademije v Zagrebu.

Še pred koncem leta bode francoski kongres, t. j. zbornica in senat skupaj, volil predsednika republiki, kandiduje zopet dosedanji, pa uže postarni Grevy; ali do tedaj more nastati na Francoskem še ministerska kriza, če se zedinijo radikalci in desničarji in če pri glasovanju o Tonkinskem kreditu zadobé večino.

Novovoljeni angleški parlament se snide 12. januarja 1886 v kratko zasedanje. Ker liberalci sami nimajo večine, zato se neki Gladstone pogaja z Irci in kakor nekateri listi trdè, bi bil uže obljubil, da jim hoče izpolniti njih zahteve t. j. dovoliti Irski avtonomijo in poseben parlament.

V Benečkah in v beneški okolici prikazala se je kolera; laška vlada sicer molči in jo menda celo taji; ali da je tam kolera, spoznavano iz tega; ker je avstrijska vlada ukazala, da se imajo v Pontablu, v Korminu in v Ali železniški vozovi, ko se menjavajo, zdravstveno preiskati. — O zadevah na jugu govorimo na drugem mestu.

Domače in razne vesti.

Deželni zbor goriški imel je pretekli terek svojo zadnjo sejo, v kateri je rešil vse, kar mu je bilo dano v razpravo. Deželni glavar sklenil je letošnje zasedanje s kratkim ogovorom in s trikratnim vsklicem na presvitlega cesarja, ki so ga poslanci navdušeno ponovili z: živio! in evviva! Natančneje poročilo prihodnjè.

Pomlad sredi tme je redka rač. V Krojni

našel je neki goriški gospod, prijatelj našemu listu, te dni dve pomladni cvetici v lepem cvetju, namreč zvonček (*Galanthus nivalis*) in tobaničica (*Primula acaulis* ali *veris*). Povmečani in št. Erjanci so pač lahko ponosni na tako zgodnje cvetice na svojem zemljišči.

Dr. Jožef Frapporti mnogoletni profesor na c. k. gimnaziji v Gorici bivši vodja c. k. gimnazija Koperskega, slaven poznatelj in gojitelj italijanskega slovstva, posebno Dantejevih del, umrl je preteklo soboto ob 6. uri zv. za mrtdoma v 72. letu svojega življenja. Bil je izvrsten odgojitelj prijatelj mladini.

Katoliško društvo v Gorici poslalo je kardinalu Ganglbauerju na Dunaji adresu, v kateri pritrjuje njegovemu pastirskemu listu o Vereščaginovih slikah.

Kolera pokazala se je tudi v Trstu, kjer sta dva človeka za njo umrla. Dali so najstrozja povelja, da bi se ne zanesla dalje. V Trst prinesli so jo, kakor se zdi, iz Benetk, odkodar je priplul Lloydov parnik Pollux, ki je imel na krovu ljudi, za kolero bolne.

V Stračicah bili so se delavci uprli svojim gospodarjem, ker so bili siljeni delati tudi ob nedeljah in praznikih, tako da ni bilo mogoče vsem iti vsako nedeljo, ampak le vsaki 14 dni k maši. Zadrževali so, naj se jim dá prilika, da pojdejo lahko vsako nedeljo k maši, in to so tudi dosegli, kakor se govori.

Vabilo. Ker je bil občni zbor 20. t. m. v oziru na volitve neuspešen, vabi podpisani vse p. n. gosposde društvenike k novemu občnemu zboru, ki bo v torek 29. decembra ob 6. uri zvečer v društveni bralnici. Ako bi se tisti večer ne sešlo potrebno število društvenikov, bo drugi dan, v sredo 30. decembra, ob isti uri in v istem prostoru občni zbor brez ozira na število došlih udov, kakor določuje §. 28. društvenih pravil. Na dnevnem redu bodo dopolnilne oziroma nove volitve: 10 odbornikov, 3 namestnikov, 5 senatorjev. V Gorici, 21. decembra 1885. Za «Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici», Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Na znanje. Ker je «Slov. bralno in podporno društvo v Gorici» brez odbora, ker podpisani ne more vsega osebno opravljati in ker se nekatera opravila ne morejo odložiti, naprosil in pooblastil je podpisani na svojo osebno odgovornost gg. Ivana Pirjevca in Franca Sivca, bivša društvena denarničarja in tajnika, naj še dalje opravljata svoji dosedanji službi denarničarja in tajnika, dokler se ne izvoli nov odbor, ki bi prevzel društvena opravila. To se naznanja p. n. gg. društvenikom z opombo, da v denarnih in tajniških zadevah naj se obračajo na omenjena dva gospoda, kakor do zdaj. V Gorici, 21. decembra 1885. Za «Slov. bralno in podporno društvo v Gorici», Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Listnica uredništva. Z današnjo številko končali smo tekoči letnik. Prva številka bodočega letnika izide na predvečer novega leta. Par dopisov nam je preostalo; oni s št. V. gore je že stavljen; porabimo jih, ako bo mogoče. Gg. sodelovalcem in gg. čitateljem voščimo najveselejše praznike.

Št. 301. Op.

Oznanilo.

Zarad sklepanja računov za leto 1885 bode hranilnica od 2. do včeršji 16. januarja 1886 zaprta. Opravila gledé zastav pri zastavljavnici se bodo vršila omenjene dni kakor po navadi.

Od ravnateljstva zastavljavnice in z njo združene hranilnice

v Gorici, dne 10. decembra 1886.
Ravnatelj D. LOVISONI.

Osrednja zaloga volnenih rob

doktorja J. Jägerja,

namreč: srajc, svitice, jopičev za gospode in gospe, popolnih oblek za otroke, pasov okolo života, gorkih ob: z ob kolenih, gomašov, nogovic posebno pripravljenih proti ozebkom, rokavic, telovnikov z rokavi za gospode. Prodaja na debelo in na drobno

Ignac Steiner
v Gorici.

Močno razširjene, veliko bolj nego katero koli drugo slično zdravilo, so dandanes znane lekarja F. Brandt-a švicarske kroglice. To prihaja odtod, ker vsled svojega izvrstnega učinka pri težavah v prebavljanju itd. so se brzo udomačile skoro v vsaki družini ter so izpodrinile vsa druga sredstva, kakor kiselo vodo, rabarbaro, kapljice itd. Vsaka pristna skatlija (dobivajo se po 70 kr. v lekarnah) ima kot znamenje bel križ v rudečem polji in podpis R. Brandt-a.

Slovinci! Pozor!

Nov, izvorno ilustrovan šaliv in satirsk list

„ROGAČ“

prisel bode z novim letom izhajati po dvakrat na mesec in sicer 1. in 15 dan na celi polji (osem strani) velike četvorke.

Naročnina 3 gld. za celo leto, 1 gld. 50 kr. za polu leta in 80 kr. za četrt leta, blagovoli naj se pošiljati

upravnistvu „ROGAČA“

v Ljubljani na Kongresnem trgu, v R. Kirbishevi hiši.

EDINO

v največji krojačnici za možke

IGNACIJA STEINBA-JA

V GORICI

nahajajo se izgotovljene v nelzmerno izbero ZA ZIMSKI ČAS

povrhu suknje za možke podobloženo z volno . . . po gl. 10 do 40
popolna oblika za možke, lično delo po gl. 10 do 80
hlado za možke, nov kroj . . . po gl. 8 do 10
Montschikoff za možke . . . po gl. 14 do 28
haljo Nordpol (severni točaj) neizmornega trpeža . . . po gl. 10 do 12
Popolna oblika za dečke in otroke, za sobo, plačli za dež nepremotljivi, čevlji za lov, vrhu tega

BOGATA ZALOGA

plaščev vatherproof, dolman, sacco za gospe — za to blago odprt se je v večjo složnost gospodov odjemnikov poseben oddelek v posebnem, ločenem prostoru blizu prodajalnice.

vatherproof in povrhu suknje za otroke od 2 let in več.

Blago vsake vrste za delo po meri, cene prav nizke, delo lično, stvari, ki ne dopadajo, se zmenijo brez težave.

Edina zaloga srajc, jop, izvirnih svitice z volne iz imenitne tovarne v Stockolmu pod odgovornostjo prof. dr. Jägerja.

Anton Potatzky

priporoča svojo bogato zalogo

igrač in galantarij

posebno primernih za božične darove

— po prav nizki ceni.

Želodčne bolezni

hitro in gotovo ozdravi

jeruzalemski balzam

edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Izbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namonu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrsta taka zdravila.

Večji del onih kapljic, izlčkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu v visoko letedim besedami, ni drugoga ko prevare, pogosto še škodljiva.

Samo jeruzalemski balzam, uže davno znan po svoji pripravi sestavi in po oživljajoči svoji moči na želodčne živce, si je pridobil prednost pred vsemi drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodaja, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepčajoče moči kineškega rabarbara, korenike, ki je sploh znana po svojem prebavnem uspehu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim slabostim, izvirajočim iz nerednega prebavljanja. Zato se priporoča, ko jesti ne diši, proti neprijetni sapi, glavobolu, riganju, zabasnanju, hemoroidalnim težavam; pomaga tudi proti zlatenici, glistam in boleznim v drobu.

Steklenica s podukom 30 kr.

Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici. V TRSTU pri G. B. Rovis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

EQUITABLE,

zavarovalna družba za življenje,
ustanovljena leta 1859.

Skupna glavnica konec leta 1884 145,404,813 gl.
Dodelilo se zavarovalcem leta 1884 8,041,979
Stanje zavarovanj konec leta 1884 83,600 polic.
Za znesek 773,522,928 gl.

V poročilo avstrijskim zavarovalcem položenih je pri dunajski banki „Union“ 105,000 gl. v avstrijskih državnih dolžnih pisemih z obrestmi 5%.

Vse police „Equitable“ ove so po treh letih neprekljive, to je: ko preteče ta obrok, „Equitable“ plača zavarovano vioto tudi tedaj, če kó umrje v dvojni, po samomoru ali vsled postavne obsodbe ali če kateri podatki v oglašu se potražajo neresnični. „Equitable“ ne zahteva nikakih sprječevanj in plača nemudoma ko je potrjena smrt. Ves dobiček pripada zavarovalcem (leta 1884 bilo je razdeljenih 8,041,979 gl.) in na navadno police plača se v govorini užo po drugem vplačilu premija (vsakoletnega doneska na račun zavarovalnega lista ali police) pri policah, dosmrtno rente ali polovične dosmrtno rente (prihodkov) se pa nakupiči in se izplača konec zavarovane dobe.

Vzglede v pojasnitje načrta polovične dosmrtno rente. Za zavarovnje po tej lestvici v znesku 20.000 gl., sklenjeno v 43. letu, iznaša na podlagi pogojev, veljavnih pri načrtu za polovične dosmrtno rente, za dobo 15 let vsakoletni premij (vplačilo) 983 gl. 80 kr.; v 15 letih tedaj 14.757 gl.

Po raznih računih iznašala bi vsota zavarovalca pri zaloga polovične dosmrtno rente po preteklih 15 letih blizu 7.890 gl., katero zavarovalec lahko obrne po eni štirih potij, navedenih v uvodu, namreč:

1. proda svojo police z dobički in pravicami družbi in v tem slučaju bi dobil najbrže okolo 19.180 gl., s katerimi se uničijo njegova pravice do družbe;
2. ali pa dobi zavarovalec namesto svoje izvirne police drugo, ki je že popolnoma vplačana, ki zapade ob smrti in ki dosega blizu vsoto 34.000 gl.;
3. ali pa se odpoje svojim koristim (dobičkom), polica zapade ob smrti za 20.000 gl. in družba mu plačuje do smrti rento v znesku blizu 818 gl. na leto;
4. ali pa zavarovalec dobi v gotovini nakupičeni dobiček okolo 7.890 gl. in za police se plača ob njegovi smrti 20.000 goldinarjev.

Nadaljna pojasnila daje R. M. VERVEGA, menjalec v ulici mestnega vrta (Via Giardino), h. št. 5, ki je zastopnik za Gorico in deželo.

POTNIKE IN BLAGO

spravlja v

Ameriko

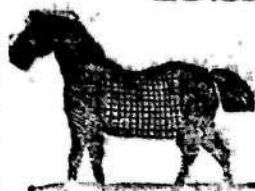
najbolje in najceneje

Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolovratring h. št. 9
(Najstarejša firma te vrste.)

Nič več odlašati.

Svetovno znano žebrake, katere sem na neke dražbi kupil za polovico prave vrednosti in so jiu vsled objave že mnogo pokupili iz vseh delov sveta, prodajem, dokler jih je kaj, po

samo gl. 1.40
jako dolgo, zelo debele in široke
neraztrgljive
žebrake

z harvastimi kraji, debele kakor doska; 190 cm. dolge, 130 cm. široke z različnimi kraji, jako debele, zares neraztrgljive, la. baže po gold. 1.70, najboljša baže jako fine pa po gl. 1.95.

Nadalje je še v zalogi:

500 dvanaestih rumenih kosmatih
šjakarskih plaht,
s 6 razno barvanimi progami in kraji, kompletnih jako finih, samo po gl. 2.60; 195 cm. dolge, 130 cm. široke lo po 2.75 gl. in 195 cm. dolge ter 155 cm. široke, prav fine, lo po 3 gl. kos. Posebno priporočevati izvoščekom. Nadalje imam za razprodajo:

400 posteljnih odevj

iz najfinejše bureit-svilno v veličastnih barvah, rudečih, modrih, rumenih, zelenih, pomorancastih, progastih, dosti dolgih za vsako posteljo po gl. 3.50, dvojica samo gl. 6.50.

Na stotine zahval in opetovanih naročil od merodajnih osob, izmed katerih nekatere objavim.

Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.
Naročam s tom 150 konjskih plaht, 190 cm. dolgih, 130 cm. širokih, kakor prejane, po ceni 1 gl. 75 kr. proti plačilu v gotovini ter prosim nemudno rešitev. Občinsko predstojništvo: St. Pöthen.

Za župana: občinsko starištvstvo.
Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.
Z ozirom na plahto, poslano na ogled, Vas prosimo, da nam pošljete popolno enake vrste 60 kosov nemudoma ter se znamujemo, pričakujoči račun.
Troppauer Zuckerraffinerie-Actiongesellschaft
A. v. Jutrenka.

Chorostkow, 8. novembra 1885.
Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.
Pošijite pod naslovom: Excell. gräf. Siemienki'sche Güterdirection in Kopeczyn, postaja Chorostkow, še 30 plaht konjskih po 1 gl. 75 kr. ena. Spoštovanjem W. Fryer, konjar.

Also-Alapp, november 1885.
Gospodu J. H. Rabinowicz-u na Dunaji.
Pošijite proti poštnemu povzetju gosp. Benediktu Sluba-i pošta Czece, 12 plaht po 1 gl. 95 kr., kakor ste poslali meni, potem gosp. Ignacijju pl Kollerju 4 plahte iste vrste in slednjic na moje ime 2 enaki in 2 plahti za razvoškeke ter 3 svileae plahte.

Spoštovanjem
Adam pl. Salomon, k. ogeraki husarski stotnik.
Razpošilja se proti plačilu ali povzetju.
Naslov: Webewaren-Manufactur
J. H. Rabinowicz
Wien, III. Bez., Hintere Zollamtsstrasse Nr. 9.

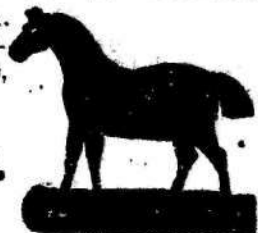
Konkurenca sleparstvu s konjskimi plahtami!

Uže 87 let obstoječa
c. k. deželno privilegirana

tovarna za plahte in koece
prej Liechtenauer-jeve udove & sinov
razpošilja po svoji dunajski zalogi

KONJSKE PLAhte

190 cm. dolge, 130 cm. široke, neraztrgljive, s temnim dnom in živimi obročki, ena po

1 gl. 60 kr.

z zabojem vred.

Kdor vzame najmanj 10 plaht, dobi eno po vrhu ali pa 10% popusta na ceni.

Samo radi ogromnega izdelovanja in prevolike prodaje nam je mogoče da dajemo te konjske plahte v tej nenavadni velikosti in tako izvrstno robo po tako nizki ceni. Na stotine zahvalnih pisem si lahko vsakdo ogleda.

Razpošilja se proti povzetju. Kar ne pristojta, vzame se nazaj brez težav.

Napis naj se natančno naredi:
Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage,
Wien, I. Rothenthurmstrasse 14.

SVARILLO!

Svarimo vsakterega, naj ne kupuje blaga od takih firm, ki se bojijo javno podpisati svoje ime in ki posnemajo, ne da bi smeli, naše oznanilo.!! Previdnost potrebna!!

Iščem

in vsprejem takoj za svoje prodajalnice z mešanim blagom ŽENSKO, zmežno slovenskega jezika v branji i pisavi in večto v šivanji perila.

Prednost imajo tiste, ktere morejo položiti 100-200 gold. kot varščino.

Hinko Grabrijan,
trgovec v Vipavi.

Same novosti!

Papirnica M. COPPAG

(prej SEITZ)

Semeniško ulica 12. v Gorici Bastolj 20.

preporoča svojo zalogo vseh rečij, ki so v zvezi s papirnico, za urade, in šole in zasebnike; veliko zbirko kinčanege pismenskega papirja v skatljah in zavojih (mapah), dopisniških listov, voščilnih listkov za vse potrebe.

Darovi za božične praznike, za no vo leto in za godlove kakor: albumi, okvirji, mošnjice, listnice malo in velike in brez števila drugih rečij in kinčev.

Zmirom polna zaloga trgovskih knjig, prepisnih knjig in prepisnih strojev.

Prav nizke cene.

Velika zaloga koledarjev vsake vrste.

Prejemajo se naročila na inštruvane liste.

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani
priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
STROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STUCK 20.

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodci in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodci, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.

SVARILLO! Se jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejanju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljuna teh kapljic in pod imenom „Marijacejske kapljice“ razpečavajo sleđnje kot ponarejene kapljice mej neverednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezvspešnosti neso prave „Marijacejske želodčne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijacejskih želodčnih kapljic“, pazi naj pri kupovanji vedno na gorenjo podobo Matere božje, ki je za varstveno znamko postavno zajamčena in mora biti na vsaki steklenici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani, so najboljšee in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najkusenejše in propešnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucet 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucet steklenic.
Naslov: Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

Razpustno mijo,

iznašel in je osebno pripravlja

Franc Pichler, c. k. višji živalski zdravnik v avstrijsko-ogerski vojni,

ozdravi vsako sunanjo hibo in kožno bolezni pri vseh domačih živalih, odstrani vsak pogrešek, ki je nasproten lepoti ali rabi pri konjih, ozdravi navadno vsako hromost, naj bo nova ali stara, in je korenito zdravilo posebno pri boleznih v žlezah in v nogah, posebno pri vnetji kit in kadar gloda sedlo ali oprava.

Razpustno mijo (Resolviseife) dobilo je opetovano častna spričevala in zahvalna pisma radi svojih izvrstnih lastnostij in neglega ravavljenja od kmetijskih društev, živalskih-zdravnikov in mnogih posestnikov.

1 kos razp. mija od 50 gramov za 10 bolnih konj 1 gl. 20 kr.
120 25 3 40
Vsakemu kosu razp. mija pridojan je poduk o njegovi rabi v deželnem jeziku.

Glavni razprodaj za vse dele sveta ima: Wasilewski & Pilaski v Varšavi.

Glavno zalogo za Gorico ima J. Cristofolotti, lekar in dvorni zalagatelj; dalje se dobiva v Gorici pri A. pl. Gironcolu, lekarji, pri mnogih drugih lekarjih in v drogerijah.

Da se zaprečijo posnetki, ima vsaka škatlja razpustnega mija zraven stoječo, postavno zavarovano marko in naš podpis.
Wasilewski & Pilaski. Varšava.

Piccoli-eva esenca za želodec

PICCOLI, Ljubljana.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migrena itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v skatljah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc.
Pri večem številu dobi se primeren odpast.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.
Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez Stöckl,
c. k. vladni svetovalac in deželno-sanitetni poročevalec.

Uspešnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi gg. dr. D. Agoetini, dr. Cambon, vitez dr. Goracuchi, dr. Pardo — sloveči tržaški zdravniki.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlasch, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.
Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Pontoni, v Tolmi-u Palisca, v Korminu Franzoni, v Gradcu Coassin, v Gradežu Pasqualis in n-haja se večinom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.